

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier a.i. M.J.E.M. van Dam
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

R.L. Baars

BEL/GLK

Telefoonnummer +31 235144550

baarsr@noord-holland.nl

1 | 9

Betreft: Advies reikwijdte en detailniveau MER Heracless-Groen Staal

Verzenddatum

18 JUNI 2024

Kenmerk

2257443/2257448

Geachte leden,

Uw kenmerk

Graag informeren wij u over het volgende: Op 18 juni jl. hebben Gedeputeerde Staten het advies over de reikwijdte en het detailniveau voor het milieueffectrapport (hierna: MER) voor het project Heracless-Groen Staal van Tata Steel vastgesteld en, mede namens de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied, verstuurd aan de directie van Tata Steel.

Inleiding

Op 21 maart 2023 hebben Gedeputeerde Staten besloten tot het starten van de projectprocedure voor het project Heracless-Groen Staal. Sindsdien bent u regelmatig geïnformeerd over de voortgang van het project Heracless-Groen Staal en de bijbehorende procedure voor een projectbesluit en de vergunningverlening¹.

Met voorliggende brief brengen wij u wederom op de hoogte van de actuele stand van zaken. Eerst lichten wij toe in welke fase van de procedure het project zich bevindt. Vervolgens gaan wij in op ons advies aan Tata Steel over de reikwijdte en het detailniveau voor het milieueffectrapport (MER) dat door Tata Steel moet worden opgesteld. Ten slotte geven wij in deze brief onze tweede tussentijdse reflectie op het participatietraject dat tot op heden is doorlopen.

De fase van een NRD naar het MER

Sinds de start van de procedure in maart 2023 stonden de eerste 9 maanden in het teken van de verdere uitwerking van de plannen door Tata Steel, zoals beschreven in de gepubliceerde notitie voornemen. Dat gebeurde aan de hand van een intensief participatietraject. Vervolgens

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Dreef 3

2012 HR Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

¹ Brieven met referentienummers 1987567/1987583; 2069251/2069258; 1987567/2135974; 2234068/2234071

zijn de plannen en de planning aangepast. Daartoe hebben Gedeputeerde Staten in november vorig jaar een Gewijzigde Notitie Voornemen gepubliceerd. Ook volgde er een aanvullende participatieronde. In deze 9 maanden heeft Tata Steel als initiatiefnemer, mede aan de hand van alle participatie inbreng, toegewerkt naar een zogeheten 'Notitie Reikwijdte en Detailniveau' (NRD). De NRD van Tata Steel is op 30 januari jl. gepubliceerd door de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (OD NZKG).

In de NRD staat de reikwijdte en het detailniveau van hetgeen Tata Steel voornemens is te onderzoeken in het milieueffectrapport (MER). In het MER worden de milieugevolgen van het project en de impact daarvan op de leefomgeving in beeld gebracht. Het MER wordt straks door de OD NZKG en de provincie beoordeeld in het kader van de besluitvorming over het projectbesluit en de vergunningen. Om te zorgen dat het MER zo adequaat en volledig mogelijk is voor de besluitvorming geeft het bevoegd gezag advies over de reikwijdte en het detailniveau voor het MER. Tata Steel dient het advies van het bevoegd gezag te betrekken in het MER. Tata Steel wil het MER eind 2024 opleveren.

Op 18 juni jl. hebben Gedeputeerde Staten het advies over de reikwijdte en het detailniveau voor het MER voor Heracless-Groen Staal vastgesteld. Daarmee is het project nu in de fase waarin Tata Steel de milieueffecten van het project en de impact daarvan op de leefomgeving gaat laten onderzoeken. Met het inzicht over de impact op de leefomgeving moet ook waar mogelijk kwantificeerbaar duidelijk worden op welke aspecten de leefomgeving gezonder wordt. Een gezondere leefomgeving in de IJmond is sinds de start van de procedure voor GS een belangrijke voorwaarde bij de realisatie van het project. In het advies aan Tata Steel geven wij mee hoe zij in het MER de koppeling naar een gezondere leefomgeving wat ons betreft moeten maken, zodat gezondheid zo veel mogelijk wordt meegenomen in het MER.

Advies reikwijdte en detailniveau voor het MER

Het advies aan Tata Steel vindt u als bijlage bij deze brief. Hierna lichten wij eerst toe hoe ons advies tot stand is gekomen. Daarna gaan wij inhoudelijk in op de wijze waarop wij aan Tata Steel adviseren hoe een gezondere leefomgeving wat ons betreft een centrale plek moet krijgen in het MER.

Zoals toegelicht vormt de NRD van Tata Steel het startpunt voor het MER dat nog moet worden opgesteld. Het advies van het bevoegd gezag over de reikwijdte en detailniveau voor het MER is in die zin een reflectie op de NRD van Tata Steel, waarbij relevante wet- en regelgeving en de door GS vastgestelde Notitie Voornemen bij de start van het project de belangrijkste kaders zijn.

Na publicatie van de NRD eind januari 2024, volgde een zienswijzeperiode van 6 weken en twee participatieavonden, georganiseerd door de OD NZKG. Tot 12 maart kon iedereen een zienswijze indienen bij de OD NZKG op de NRD van Tata Steel. In totaal zijn 19 zienswijzen van bewoners en organisaties ontvangen. Waar relevant zijn deze meegenomen in ons advies aan Tata Steel over de reikwijdte en het detailniveau voor het MER. In ons advies aan Tata Steel is achterin een geanonimiseerd overzicht opgenomen van de zienswijzen met een reactie van het bevoegd gezag hoe de zienswijze is verwerkt.

Gezien de complexiteit en omvang van het project, hebben wij de Commissie voor de milieueffectrapportage (hierna de Commissie) ingeschakeld om ons te adviseren over de reikwijdte en het detailniveau van het MER voor Heracless-Groen Staal. De Commissie adviseert als onafhankelijke organisatie over de inhoud van milieueffectrapporten. Voor elke adviesvraag stelt de Commissie een werkgroep op maat samen van onafhankelijke deskundigen die met senioriteit hun kennis en ervaring inbrengen. Alle adviezen van de Commissie zijn openbaar. Het advies van de Commissie over de reikwijdte en het detailniveau voor Heracless-Groen Staal is gepubliceerd op 16 mei jl². De Commissie heeft alle zienswijzen gelezen die het bevoegd gezag heeft toegestuurd. Ze heeft deze zienswijzen ook in haar advies verwerkt, voor zover relevant voor het MER. Het advies van de Commissie hebben wij overgenomen en is een belangrijk onderdeel van ons advies aan Tata Steel over de reikwijdte en het detailniveau.

Processtappen NRD en MER project Heracless-Groen Staal Tata Steel

1. Vanaf maart 2023: Opstellen NRD door Tata Steel, o.a. op basis Notitie Voornemen (maart 2023), eerdere participatie en Gewijzigde Notitie Voornemen (november 2023).
2. Publicatie Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD). 30 januari 2024.
3. Zienswijze en adviesronde (tot 12 maart 2024):
 - a. 2 participatieavonden
 - b. 19 zienswijzen van bewoners en (maatschappelijke)organisaties ontvangen
 - c. Adviezen van wettelijke adviseurs en partners
 - d. Advies Expertgroep meegenomen
4. Advies van de commissie voor de MER (16 mei 2024 gepubliceerd)
5. Advies van bevoegd gezag op de NRD voor de MER aan Tata Steel (11 juni 2024)
6. Opstellen MER door Tata Steel (afronding verwacht eind 2024)
7. Beoordeling MER door bevoegd gezag en toetsingsadvies Commissie mer als onderdeel formele procedure projectbesluit en vergunningen (2025)

Voor de totstandkoming van het advies over de reikwijdte en detailniveau zijn tenslotte ook (wettelijke) adviseurs en ketenpartners gevraagd om advies: de colleges van gemeenten Beverwijk, Velsen en Heemskerk, de Inspectie Leefomgeving en Transport, de Veiligheidsregio Kennemerland (waaronder de GGD Kennemerland), het

² <https://www.commissiemer.nl/adviezen/3730>

Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, Rijkswaterstaat, PWN en Waternet. Voor zover wij de adviezen van deze ketenpartners kunnen onderschrijven zijn deze net als het advies van de Commissie overgenomen in ons advies. Daarnaast is het advies van de Expertgroep Gezondheid IJmond "Gezondheid geborgd"³ waar mogelijk overgenomen in ons advies.

Gezondheid en een gezondere leefomgeving in het MER

Sinds de start van de projectprocedure op 22 maart 2023, is een gezondere leefomgeving voor de provincie een voorwaarde bij de realisatie van Heracless-Groen Staal. Het tekstkader 'Gezondheid en gezondere leefomgeving' op pagina 5 van de Gewijzigde Notitie Voornemen⁴ maakt dit onder andere duidelijk:

Gezondheid en gezondere leefomgeving

De gezondheid van mensen wordt bepaald door een veelheid aan factoren: Erfelijke aanleg, leefstijl en door omgevingsfactoren, waaronder de leefomgeving. Een gezonde leefomgeving is een leefomgeving waar bewoners zich prettig voelen, die uitnodigt tot gezond gedrag en waar de negatieve invloed van milieufactoren zo klein mogelijk is.

Het project Heracless-Groen Staal is belangrijk voor een gezondere leefomgeving in de regio IJmond. Met "gezondere leefomgeving" wordt in de gepubliceerde stukken over Heracless-Groen Staal bedoeld dat door het project Heracless-Groen Staal de invloed van Tata Steel op de leefomgeving minder wordt op het gebied van de volgende (gezondheids)aspecten:

- Fijnstof
- Stikstofdioxiden (NO_x)
- Zeer Zorgwekkende Stoffen (waaronder PAK en zware metalen)
- Hinder (grofstof, geur, geluid, licht)
- Omgevingsveiligheid

Om te kunnen zeggen dat de leefomgeving gezonder wordt moet door Heracless-Groen Staal het effect vanuit Tata Steel op deze aspecten verminderen. Het is mogelijk dat niet op ieder individueel aspect een vermindering plaatsvindt. Ook in dat geval kan er nog steeds sprake van een gezondere leefomgeving, omdat het gaat om het totale effect op de leefomgeving. Het MER moet inzicht geven in de emissiereductie op deze aspecten, die wordt beoordeeld door de Omgevingsdienst NZKG en de commissie m.e.r.

Daarmee is de provincie vanaf het begin van de procedure duidelijk over de wijze waarop zij zal beoordelen of de leefomgeving gezonder wordt door Heracless-Groen Staal. Het MER wordt straks ook beoordeeld door de onafhankelijk Commissie mer voor een toetsingsadvies.

Sinds de start van het project zijn er meerdere ontwikkelingen die het goed mogelijk maken om een gezondere leefomgeving een centrale plek te geven in het MER. Denk daarbij aan het RIVM-rapport van september 2023: 'De bijdrage van Tata Steel Nederland aan de

³ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2024/02/28/bijlage-2-advies-gezondheid-geborgd-eerste-bevindingen-van-de-expertgroep-gezondheid-ijmond-28-februari-2023-3>

⁴ https://www.noord-holland.nl/Onderwerpen/Gezonde_leefomgeving_Milieu/Projecten/Groen_Staal/Documenten/Gewijzigde_Notitie_Voornemen_Projectbesluit_Heracless_Groen_Staal_20231108.org

gezondheidsrisico's van omwonenden en de kwaliteit van hun leefomgeving'⁵ en het advies van de Expertgroep Gezondheid IJmond.

Dit rapport en advies zijn verwerkt in de gezondheidsparagraaf van ons advies over de reikwijdte en detailniveau van het MER voor Heracless-Groen Staal. Zo adviseren wij bijvoorbeeld aan Tata Steel om in het MER de inzichten uit het RIVM-rapport als referentie te gebruiken om de effecten ten aanzien van een gezondere leefomgeving te beschouwen in het MER, rekening houdend met de aanvullende aandachtspunten bij het rapport van de Expertgroep Gezondheid IJmond. Daarin adviseren wij aanvullend op de adviezen van de Commissie over de effecten op de leefomgeving, waarmee volgens hen in het MER 'al voor een groot deel inzichtelijk wordt wat de gezondheidsgevolgen voor omwonenden zijn'. Voor meer informatie over de manier waarop wij Tata Steel adviseren het gezondheidsaspect een centrale plek te geven in het MER verwijzen we naar hoofdstuk 5.1 van het advies van de Commissie, aangevuld met hoofdstuk C.2.2 van ons advies als bevoegd gezag.

Gezondheidseffectrapportage (GER)

Het Ministerie van IenW onderzoekt momenteel hoe een Gezondheids Effect Rapportage (GER) het beste opgesteld kan worden, mede naar aanleiding van een aangenomen motie in de Tweede Kamer⁶. Wat een GER precies is en wat daar wel en niet in wordt opgenomen staat nog niet vast. Hier is nadere uitwerking voor nodig vanuit het ministerie van IenW.

Wel zien wij dat het MER als belangrijke bouwsteen kan worden gebruikt voor een GER. Waar het MER met name kijkt naar de verandering van de uitstoot (emissie) en wat daarvan in de leefomgeving te merken is (immissie en depositie), zien wij voor ons dat in een GER vervolgens de vertaling plaats kan vinden naar de verandering in ziektelast in de omgeving. Bijvoorbeeld uitgedrukt in aantal aandoeningen, effect op de levensduur etc. Zie in dit verband ook het advies van de commissie MER⁷.

Het is goed om voor ogen te houden dat in tegenstelling tot het MER een GER op dit moment (nog) geen vastomlijnd bestaand instrument is en dat het geen wettelijk onderdeel is van een projectbesluit of de vergunningverlening. Wij kunnen er daarom als bevoegd gezag – als vergunningverlener, toezichthouder en handhaver – in de verdere formele procedures niet op acteren. Daarom ligt de coördinatie en uitwerking van een GER primair bij het rijk. Wij blijven daar wel nauw bij betrokken.

⁵ <https://www.rivm.nl/publicaties/bijdrage-van-tata-steel-nederland-aan-gezondheidsrisicos-van-omwonenden-en-kwaliteit>

⁶ <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/moties/detail?id=2024Z05839&did=2024D13507>

⁷ <https://www.commissiener.nl/adviezen/3730> Bladzijde 18.

In de tijd is een GER ook pas na het MER en de eerste vergunningaanvragen beschikbaar. Voor een GER zijn namelijk onder andere de gegevens en inzichten van het MER nodig. Om de huidige planning (realisatie voor 2030) te halen worden de eerste vergunningaanvragen samen met het MER door Tata Steel ingediend. Indienen van het MER en de eerste vergunningaanvragen zijn nu voorzien eind 2024. Wachten met de vergunningverlening tot een GER is afgerond vinden wij ook daarom onwenselijk, naast het gebrek aan juridisch handelingsperspectief. Dit geeft immers vertraging en daarmee langer extra belasting op de leefomgeving en daarbij horende gezondheidsschade. Dat willen we juist zo snel mogelijk verminderen. Door de wijze waarop wij nu aan Tata Steel adviseren, geven wij een gezondere leefomgeving een centrale plek in het MER ten behoeve van een zorgvuldige besluitvorming voor het projectbesluit en de vergunningverlening.

MER en GER

De GER bestaat nog niet als instrument en er is nadere uitwerking vanuit het Rijk nodig om te bepalen wat een GER precies kan en moet zijn, naast het MER. Desondanks geven wij in deze brief wel weer wat de verhouding tussen het MER en een GER op hoofdlijnen volgens ons zou kunnen zijn. Samenvattend:

Het MER: Inzicht in veranderingen als gevolg van een project in:

- Uitstoot (emissie)
- Verspreiding en aanwezigheid van stoffen in de leefomgeving, zowel in de lucht (immissie, denk bijvoorbeeld aan fijnstof en NO_x) als op de grond (depositie, denk aan stof en metalen in stof)
- Wijzigingen in zaken als geluid, verspreiding van stoffen naar de bodem en de risico/veiligheidssituatie

Met een MER kunnen we zeggen in hoeverre *de leefomgeving gezonder wordt* in termen van bijvoorbeeld een vermindering in de concentratie fijnstof in de lucht.

Planning en uitvoering MER: Tata Steel moet het MER opstellen, de provincie en de OD NZKG beoordelen deze vervolgens. Ook de Commissie mer geeft toetstingsadvies of het MER volledig is. Het MER is nu door Tata Steel voorzien eind 2024, samen met de eerste vergunningaanvragen.

Een GER: Zoals de Commissie mer aangeeft kan in een GER een vertaling plaatsvinden van de verandering in emissies, immissies en deposities (die duidelijk worden in een MER) naar de verandering in ziektelast in de omgeving. Bijvoorbeeld uitgedrukt in aantal aandoeningen, effect op de levensduur etc. als gevolg van bijvoorbeeld een wijziging in de concentratie fijnstof in de lucht. Dit maakt dat o.a. het MER nodig is om een GER op te kunnen stellen. De methodiek van het RIVM onderzoek "De bijdrage van Tata Steel Nederland aan gezondheidsrisico's van omwonenden en de kwaliteit van hun leefomgeving" kan hierbij volgens de Expertgroep als basis dienen. Volgens de Expertgroep moet voor een goed beeld van de gezondheidseffecten en dus voor een GER echter naar meer zaken worden gekeken dan het RIVM heeft gedaan in die studie.

Planning en uitvoering GER: Planning is aan het Rijk en nog niet bepaald. Wel is duidelijk dat het MER nodig is, het kan dus in ieder geval niet eerder dan in 2025. Wie de GER op moet stellen en wat daar precies in mee genomen moet worden (m.a.w., in welke mate precies een uitbreiding t.o.v. de eerdere RIVM studie) zijn nog niet bepaald. Dit is aan het Rijk.

Hoewel een GER dus niet direct betrokken kan worden bij de vergunningverlening, zien wij wel voor ons dat de GER kan helpen om vast te stellen welke verbeteringen verder nog nodig zijn, naast de Roadmap+, Heraclless-Groen Staal en de maatwerkafspraken. Daarnaast geeft de GER meer informatie aan omwonenden. Wij benadrukken dat het aan het Rijk is om eerst te bepalen wat een GER precies is en waar deze voor gebruikt kan worden. Wij blijven onder leiding van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) in gesprek met onder andere de Expertgroep en andere betrokkenen over de verdere uitwerking van een GER. Zodra hierover door het ministerie van IenW meer informatie wordt gedeeld met de Tweede Kamer brengen we u hiervan op de hoogte.

Participatie

Voor het projectbesluit, de vergunningaanvraag en het milieueffectrapport (MER) is het van belang de omgeving op een juiste manier te betrekken. Hiervoor is door Tata Steel een participatieplan opgesteld in lijn met de "Uitgangspunten voor participatie" van de provincie Noord-Holland. Ook is afgesproken dat de provincie Noord-Holland procesmatig zal toetsten of Tata Steel de participatie volgens het participatieplan uitvoert. In het document "Werkwijze participatie projectbesluit Heraclless-Groen Staal" staat hoe wij dat precies doen en dat wij op minimaal twee momenten per brief aan uw Staten kenbaar zullen maken hoe het participatietraject verloopt. Met voorliggende brief geven wij invulling aan het tweede tussentijdse toetsmoment. Deze reflectie bouwt dus voort op het eerste toetsmoment waar u in een eerdere brief van ons over bent geïnformeerd (d.d. 19 juli 2023, 2069251/2069258).

Toetsingskader uitvoering participatieplan door Tata Steel

In het document "Werkwijze participatie projectbesluit Heraclless-Groen Staal" hebben wij het toetsingskader beschreven waarbinnen wij beoordelen hoe het participatietraject van Tata Steel verloopt. Het bevoegd gezag doet dit door:

1. Na te gaan of alle volgens het participatieplan te organiseren participatiebijeenkomsten/momenten plaatsvinden;
2. Na te gaan of op alle inbreng, vragen, opmerkingen etc. door initiatiefnemer gemotiveerd wordt gereageerd;
3. Na te gaan of toezeggingen van de initiatiefnemer in reactie op de inbreng, vragen en opmerkingen door de initiatiefnemer gestand worden gedaan.

Ad 1: Naar aanleiding van de gewijzigde plannen en publicatie van de Gewijzigde Notitie Voornemen op 7 november 2023 heeft Tata Steel een aanvullende participatiefase georganiseerd. Deze fase liep van 8 november tot 8 december, waarin de wijzingen in het plan centraal stonden en daarop kon worden gereageerd. Op 28 november vond een

aanvullende participatieavond plaats in Beverwijk. De provincie en OD NZKG waren hier ook bij aanwezig om vragen te beantwoorden en inbreng op te halen. Na publicatie van de NRD eind januari, volgde een zienswijzeperiode van 6 weken en twee participatieavonden, georganiseerd door de OD NZKG. In totaal zijn 19 zienswijzen op de NRD van Tata Steel ontvangen.

Ad 2: Tijdens de participatieavond waren voldoende medewerkers van Tata Steel aanwezig om belangstellenden te woord te staan, inbreng op te halen en vragen te beantwoorden. Alle vragen en inbreng, ook de inbrengreacties die via brieven of mail zijn binnengekomen bij Tata Steel, zijn door het bedrijf beantwoord en vervat in een overzicht dat op 29 januari is gepubliceerd op de webpagina van Tata Steel⁸. Op basis van onze indruk tijdens de participatieavond en de beantwoording constateren wij dat gemotiveerd wordt gereageerd op de inbreng.

Ad 3: Voor zover wij nu kunnen overzien komt Tata Steel toezeggingen na. Dat blijkt onder andere uit het participatieverslag en de NRD die door Tata Steel zijn opgesteld. Daarin is onder andere beschreven hoe de inbreng van participanten tot en met december 2023 na elke participatiefase heeft geleid tot aanpassingen in de plannen. Het participatieverslag is gepubliceerd op de webpagina van Tata Steel⁹.

Op basis van bovenstaande toetsingscriteria concluderen wij dat er tot nu toe sprake is van voldoende participatie tijdens de verkenningsfase en er adequaat uitvoering wordt gegeven aan het participatieplan van Tata Steel. Het derde en definitieve toetsmoment verwachten wij met u te delen op het moment van besluitvorming voor het ontwerp projectbesluit¹⁰.

⁸ <https://www.tatasteelnederland.com/participatie-groen-staal>

⁹ <https://www.tatasteelnederland.com/participatie-groen-staal>

¹⁰ NB: In de huidige planning (in de Gewijzigde Notitie Voornemen) is voor het projectbesluit nog een apart besluit "over de resultaten van de verkenning" voorzien. In dit besluit wordt vastgelegd hoe de resultaten van de verkenning in het (ontwerp)projectbesluit worden opgenomen. Zie blz. 18 en 19 van de gewijzigde Notitie Voornemen. Wij zullen geen apart besluit over de resultaten van de verkenning nemen maar dit samenvoegen met het besluit tot vaststellen van het ontwerp-projectbesluit. In het ontwerp-projectbesluit wordt de doorlopen participatie toegelicht en hoe dit is verwerkt in het ontwerp-projectbesluit.

Tot slot

Met ons advies over de reikwijdte en het detailniveau van het MER voor Heracless-Groen Staal, is het project nu in de fase waarin Tata Steel de milieueffecten van het project en de impact daarvan op de leefomgeving gaat laten onderzoeken. Voor de uitwerking van het MER, de aanvraag van het projectbesluit en de vergunningaanvragen organiseert Tata Steel in lijn met het participatieplan nog twee participatieavonden op 25 en 27 juni¹¹. Tata Steel wil het MER eind 2024 opleveren. Zodra het MER is opgeleverd worden uw Staten daarover geïnformeerd.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris
M.J.H. van Kuijk

voorzitter
A.Th.H. van Dijk

1 bijlage

01 - Advies reikwijdte en detailniveau MER Heracless-Groen Staal

¹¹ <https://www.tatasteelnederland.com/participatie-groen-staal>